

Latviešu valodas aģentūra

DIAGNOSTICĒJOŠĀ PĀRBAUDES DARBA UZDEVUMI

LATVIEŠU VALODAS PRASMES C (AUGSTĀKAJAM) LĪMENIM

3. variants

1. uzdevums

Lasiet un atzīmējiet, vai apgalvojums atbilst informācijai tekstā!

Andra Akmentiņa romāns „Skolotāji” sērijā „Mēs. Latvija, XX gadsimts” veic interesantu gaisa cilpu, atkal aizvedot lasītāju atpakaļ uz 50.–60. gadiem, tā dēvēto Hruščova atkusni, kuru savos darbos skāruši arī vairāki citi sērijas autori. Tomēr Andris Akmentiņš ar romānu piedāvā īpatnēju filtru, caur kuru uzlūkot šo neilgo, tomēr zīmīgo laikposmu, — lauku skolas un skolotāja tēlu kā simbolu un kritēriju notiekošajam, taču arī reālistiska vēstījuma pamatu.

Ievadā autors min faktu, ka kāds viņa tuvinieks skolotājs Hruščova laikā pāragri miris no pārkaršanas saulē, otrs tajā pašā laikā — no sala. Karstums un aukstums „Skolotāju” kontekstā kļūst par metaforiskiem jēdzieniem, kas raksturo laikmetu, — no vienas puses, „atkūst” agrīnā sociālistiskā reālisma ledus laikmets, no otras —, krasās uzskatu svārstības laikā, kad pēc Staļina nāves neviens vairs īsti nezināja, kas atļauts, kas ne. Kā šādā „neviendabīgā temperatūrā” dzīvoja un izdzīvoja mūsu vecāku un vecvecāku paaudze, un kas bija viņu skolotāji — gan klasē, gan ārpus tās?

Romānā ar ikdienas skarbo realitāti savdabīgi kontrastē liriskās atkāpes — katras nodaļas sākumā ievietotās latviešu dzejnieku rindas, kurās klišejiski apdainoti padomju dzīves jaukumi. Tas atsauc atmiņā karstuma un aukstuma metaforu: visu romānu caurauž neuzbāzīgi ironiski akcentēti kontrasti — kamēr skolēni aktu zālē skandē patriotiskas dziesmas par mieru, tuvējā mežā tiek nomērķētas ballistiskās raķetes. Šie kontrasti, šķiet, arī ir būtiskākā tonkārtā, kas padara „Skolotājus” par trāpīgu laikmeta vērojumu, par spīti teksta lēkājošajai iekšējai temperatūrai.

„Skolotāji” visai veiksmīgi portretē izvēlēto laikmetu, piedāvājot daudz vēsturiski saistošu detaļu un spilgtu momentu.

(Pēc materiāliem tīmekļa vietnēs)

Apgalvojums	Atbilst	Neatbilst
1. Romāns „Skolotāji” ir gandrīz vienīgais romāns mūsdienu latviešu literatūrā, kas portretē 20. gadsimtu.		
2. Andra Akmentiņa romāns ir fantastikas žanra darbs ar sirreālistisku vēstījumu par Hruščova laiku.		
3. Rakstnieks, izmantojot savu vecāku un vecvecāku tēlus, simboliski attēlo visu 20. gadsimta Latvijas vēsturi.		
4. Romānā pagājušā gadsimta 50.–60. gadi atklāti kā pretrunu pilns laiks.		

2. uzdevums

Lasiet un atzīmējiet, kurš izteiciens attiecas uz izklāstīto situāciju!

Cilvēki ir atšķirīgi — vienam tīk strādāt vienatnē, citam — lielā kolektīvā. Lai tā būtu! Taču ir situācijas un uzdevumi, kas vienatnē nav paveicami. Ne velti daudz tiek spriests par komandas darba nozīmi — par to, kā izkopt prasmi strādāt komandā, un arī to, kā vadīt komandu. Lielā talka, Dziesmu un deju svētki — tie ir spilgtākie piemēri Latvijā, kas demonstrē kopīgā darba spēku un sasniegumus.

A Viena bezdelīga vasaru nenes.

B Paša prāts — salds un gards.

Cik daudz mēs patiesi sadzirdam no tā, ko mums stāsta kolēģis darbavietā, diktors radio vai televīzijā, radnieks, draugs, bērni? Ir jāapzinās, ka vārdi 'klausīties' un 'dzirdēt' nav viens un tas pats. Svarīgi ir nevis vienkārši noklausīties, bet sadzirdēt teikto. Tieši sadzirdēšana nodrošina savstarpējo komunikāciju, kas ir tik svarīga jebkurā situācijā — vai tā būtu ikdienas saruna ar tuviniekiem, vai sanāksme darbavietā.

A Netici ausīm, bet tici acīm.

B Ne katrs var dzirdēt, kam ausis.

3. uzdevums

Lasiet tekstu!

Iepretim katram dotajam vārdam vai vārdu savienojumam izrakstiet no teksta sinonīmu vai nozīmes ziņā līdzīgu vārdu vai vārdu savienojumu!

Gudrā māja ir automatizēta ēku vadības sistēma, kurā apvienotas vairākas tehnoloģijas, kas mājas iemītniekiem ļauj pārvaldīt savu mājokli un tajā notiekošo, kā arī rada maksimālu drošību un ir energoefektīva. Ar šo sistēmu iespējams kontrolēt apgaismojumu, apkuri telpās, ventilāciju, radio un televīziju, attālināti parūpēties par saviem četrkājainajiem mājas mīļajiem, kā arī par drošību mājoklī. Gudro māju tehnoloģiskos risinājumus ir iespējams ieprogrammēt un izveidot atbilstoši ikviena cilvēka vēlmēm, ikdienas režīmam, īpatnībām un nepieciešamībai.

Viena no būtiskākajām gudrās mājas priekšrocībām ir ērtības faktors — vadīt un kontrolēt mājokli notiekošo iespējams arī tad, ja esat tālu prom.

Neatkarīgi no tā, vai atrodaties ceļojumā Karību salās vai arī dusat saldā miegā turpat mājoklī, automatizētā ēku vadības sistēma piedāvā dažādus risinājumus, kā parūpēties par mājokļa drošību. Papildus signalizācijai un video novērošanas kamerām mājoklī iespējams uzstādīt sistēmu, kas imitē cilvēku klātbūtni telpā. Tiem, kas atrodas ārpus ēkas, radīsies iespaids, ka mājās tik tiešām kāds ir — no rīta tiks atvērti aizkari, savukārt vakarā tie tiks aizvērti, tāpat, iestājoties krēslai, ieslēgsies gaisma un televizors, savukārt naktī tie tiks izslēgti. Tāpat automātiski iespējams ieslēgt arī radio vai balsis, kas imitē sarunu.

Sargāšanas mērķiem iespējams izmantot klimata kontroles sistēmu, kas uztver pat ļoti īslaicīgas gaisa temperatūras vai mitruma izmaiņas.

(Pēc materiāliem tīmekļa vietnēs)

9. iedzīvotājiem _____

10. pārbaudīt _____

11. vajadzībai _____

12. svarīgākajām _____

13. guļat _____

14. novietot _____

15. atdarina _____

16. var _____

4. uzdevums

**Atrodiet katrā teikumā nepareizi lietotu vai kļūdaini uzrakstītu vārdu!
Uzrakstiet to pareizi!**

17. Naudu par teātra biļetēm atgriezīs tikai pēc nedēļas.

18. Lūdzu, ciemiņi, nāciet iekšā zālē un apsēžaties!

19. Šī ēka ir nozīmīga tādēļ, kad līdz mūsdienām saglabājusies savā pirmatnējā veidolā.

20. Uzdevums katram jāveic pastāvīgi, proti, bez citu palīdzības.

21. Vispirms jums uzmanīgi jānoklausās uzdevuma noteikumus.

22. Konferencē piedalījās zinātnieki no vairākām Eiropas savienības valstīm.

23. Sakiet, lūdzu, cikos būs nākošais vilciens uz Ogrī?

24. Šajā romānā iet runa par divu cilvēku sarežģītajām attiecībām.

5. uzdevums

Ievietojiet tekstā attiecīgos vārdus, pārveidojot tos atbilstošā vārdšķirā un gramatiskajā formā!

Usmas ezers

Usmas ezers atrodas Kurzemes pusē. Usmas ezers ir ceturtais lielākais ezers Latvijā. Tā garums ir vairāk nekā 13 kilometri, un tas _____(1.) ar Talsu, Kuldīgas un Ventspils novadu. Usmas ezers ir arī makšķernieku iemīļota vieta. Ņemot vērā to, ka ezerā ietek daudzas upes, Usmas ezers ziemā aizsalst _____(2.) nekā citi ezeri.

Savu nosaukumu ezers aizguvis no līvu valodas — _____(3.) tas nozīmē *migla*. Patiesi, miglainu rītu un vakaru Usmas ezera apkaimē netrūkst. Pat vietējie makšķernieki laivās nereti maldoties starp septiņām Usmas ezera salām.

Gan par Usmas ezeru, gan par tā salām ir dažādas teikas. Usmas ezerā ir septiņas salas, no kurām pazīstamākā ir Moricsala. Tieši par šo salu arī ir kāda leģenda. Tā _____(4.), ka sala savu vārdu ieguvusi pēc Sakšu Morica piedzīvojumiem šajā vietā. Tas gan ir _____(5.) ļoti sen. Grāfam Moricam bijis jādīnās ar karaspēku, taču viņš sapratis, ka nevarēs to _____(6.). Tādēļ grāfs pārgērbies par sulaini un _____(7.) uz zirga muguras pārpeldējis Usmas ezeru. Tā viņš aizbēdzis no karavīriem, un kopš tā laika viena no salām tika _____(8.) par Moricsalu.

(Pēc materiāliem preses izdevumos)

0. lielums
1. robeža
2. vēls
3. tulkot
4. stāstījums
5. notikums
6. uzvara
7. ātrums
8. nosaukums

6. uzdevums

Salieciet trūkstošās pieturzīmes!

Pirms 26 000 gadu visu Latvijas teritoriju klāja 1,5 līdz 2 km bieza ledus kārta. Tomēr nekas nav mūžīgs, arī ne ledus. Biezā ledus kārta sāka kust, un no kušanas izveidojās Baltijas ledus ezers. Ledājam atkāpjoties, ezers kļuva aizvien lielāks, līdz saplūda ar tagadējo Peipusa un Lādogas ezeru. Zem ūdens atradās arī vismaz trešā daļa šodienas Latvijas teritorijas — piejūras zemiene Kurzemē, Vidzemes krasti un centrālā daļa līdz Jelgavai. Gadu tūkstošu gaitā notika dažādu ūdeņu saplūsmes, un pirms 3100 gadiem izveidojās Limnejas jūra, kas līdzinājās mūsdienu Baltijas jūrai.

Mēs Latvijā varam priecāties par skaistajām pludmalēm jūras krastā, tomēr ne visās pie Baltijas jūras esošajās valstīs tā ir. Piemēram, Latvijā un Lietuvā krasts ir lēzens un smilšains. Savukārt Somijā un Zviedrijā — klinšains un akmeņains. Atsevišķos posmos klintis mēdz būt pamatīgas. Tā tas ir, piemēram, Gotlandes salā un Igaunijas ziemeļu piekrastē.

Baltijas jūra ir mājas aptuveni 2000 dažādu dzīvnieku sugu. Tomēr salīdzinājumā ar citām jūrām tas nav daudz. Galvenais iemesls tam ir zemā sāls koncentrācija jūras ūdenī.

Viena no Baltijas jūras šodienas ekoloģiskajām problēmām ir eitrofikācija. Tas nozīmē, ka jūrā ir savairojies pārāk daudz zilaļģu, kas, ziedēšanas laikā pārklādamas ūdens virsmu, nelaiž cauri saules starus. Līdz ar to ūdenī mītošie augi un dzīvnieki nesaņem pietiekami gaismas un var aiziet bojā.

